

MEHANIZAM ZA PRIGOVORE

SG/E/2024/30

AUTO-PUT E-80 NIŠ–MERDARE FAZA I (SRBIJA)

IZVEŠTAJ O ZAKLJUČCIMA

12. MAJ 2025.

SG/E/2024/30

Auto-put E-80 Niš–Merdare Faza I (Srbija)

Izveštaj o zaključcima

Poverljiv prigovor: Ne

Eksterna distribucija

Podnosioci prigovora
Nosilac projekta

Interna distribucija

Generalni sekretar
Generalni inspektor
Relevantne službe EIB

Odricanje od odgovornosti

Zaključci izneti u ovom izveštaju zasnovani su na informacijama koje su odeljenju Mehanizma za prigovore Grupacije EIB bile dostupne do 7. februara 2025. godine. Zaključci su namenjeni isključivo EIB.

U slučaju neslaganja između verzija na različitim jezicima, merodavna je verzija na engleskom jeziku.

*Umesto da nakon početne procene izda izveštaj o početnoj proceni, Mehanizam za prigovore zaključuje prigovor izveštajem o zaključcima, na osnovu tačke 2.3.3. Procedura Mehanizma za prigovore Grupacije EIB.

Mehanizam za prigovore Grupacije EIB – Izveštaj o zaključcima

Mehanizam za prigovore Grupacije EIB

Mehanizam za prigovore Grupacije EIB (Mehanizam za prigovore) jeste sredstvo koje omogućava rešavanje sporova u slučaju da neki pojedinac smatra da je Evropska investiciona banka (EIB) učinila nešto pogrešno, tj. ako smatra da je Grupacija EIB nepravilno postupila. Mehanizam za prigovore nije mehanizam pravnog izvršenja i neće nadomestiti presudu nadležnih pravosudnih organa.

Pod nepravilnim postupanjem podrazumevaju se loši ili neuspešni postupci. To se dešava kada EIB ne postupi u skladu sa pravilom ili načelom koje je za nju obavezujuće, uključujući njene sopstvene politike, standarde i procedure. Koncept nepravilnog postupanja obuhvata slučajeve kada EIB ne poštuje ljudska prava, važeće pravo ili načela dobre uprave. Nepravilno postupanje se može odnositi na odluke, radnje ili propuste Grupacije EIB i može uključivati uticaj projekata i poslovanja EIB na životnu sredinu ili društvo.

Jedan od glavnih ciljeva Mehanizma za prigovore jeste da obezbedi pravo na saslušanje i pravo na prigovor. Mehanizam za prigovore je, između ostalog, ovlašćen da probleme na koje su ukazali podnosioci prigovora rešava u saradnji sa relevantnim internim i eksternim zainteresovanim stranama. Ako je moguće, Mehanizam za prigovore aktivno promoviše i podržava napore da se problemi reše lokalno (npr. preko žalbenih mehanizama na nivou projekta). Za više informacija o Mehanizmu za prigovore, posetite: <https://www.eib.org/en/about/accountability/complaints/index.htm>.

Faza početne procene

Početna procena je načelno usmerena na¹:

- pojašnjenje problema na koje su ukazali podnosioci prigovora i sticanje boljeg uvida u poziciju podnosilaca prigovora, kao i stavova drugih zainteresovanih strana (npr. nosioca projekta, nacionalnih organa), kad god je to primereno,
- razumevanje opravdanosti iznetih problema,
- procenu da li bi i kako zainteresovane strane (npr. podnosioci prigovora, relevantni projektni tim Grupacije EIB i nosilac projekta) mogle tražiti rešenje problema na koje su ukazali podnosioci prigovora,
- utvrđivanje da li je neophodno i/ili moguće da odeljenje Mehanizam za prigovore Grupacije EIB obavi dodatne poslove (istraga, preispitivanje usklađenosti ili kolaborativno rešavanje spora između strana) kako bi se preispitali navodi odnosno rešili problemi na koje su podnosioci prigovora ukazali.

Odluka o tome da li su neophodni dodatni poslovi

Umesto da nakon početne procene izda izveštaj o početnoj proceni, Mehanizam za prigovore zaključuje prigovor izveštajem o zaključcima, na osnovu tačke 2.3.3. Procedura Mehanizma za prigovore Grupacije EIB, prema kojoj se prigovor može zaključiti izdavanjem izveštaja o zaključcima, kada:

- (i) Mehanizam za prigovore već može da formira nezavisno i obrazloženo mišljenje o problemima na koje je ukazao podnosilac prigovora;
- (ii) kolaborativno rešavanje nije moguće ili se smatra nepotrebnim; i
- (iii) dalje preispitivanje usklađenosti nije opravdano.

Napomena: Podnosioci prigovora koji nisu zadovoljni odgovorom EIB na svoj prigovor mogu podneti prigovor Evropskom ombudsmanu protiv EIB zbog nepravilnog postupanja².

¹ Kako je navedeno u tački 2.2.1. Procedura Mehanizma za prigovore Grupacije EIB, koje se mogu naći na: [Procedure Mehanizma za prigovore Grupacije EIB](#).

² Dostupno na: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/home>. Za više informacija, videti [Procedure Mehanizma za prigovore Grupacije EIB, novembar 2018. godine](#), Odeljak 4.5.

SADRŽAJ

1.	Osnovni podaci.....	1
1.1	Projekat.....	1
1.2	Prigovor.....	1
2.	Obavljeni poslovi	2
3.	Nalazi/zapažanja/analiza.....	2
4.	Rezultati.....	3

1. OSNOVNI PODACI

1.1 Projekat

- 1.1.1 Savet direktora Evropske investicione banke odobrio je, 11. decembra 2018. godine, delimično finansiranje projekta „Auto-put E-80 Niš–Merdare Faza I” u Srbiji, u iznosu do 100 miliona evra.³ Projekat se sastoji od izgradnje približno 32 km auto-puta (projekat), kao prvog dela etape izgradnje nedostajuće veze između Niša (u Srbiji) i Prištine (na Kosovu).
- 1.1.2 Pored finansiranja koje je odobrila EIB, projekat je podržan i bespovratnim sredstvima za investicije u iznosu od 40,6 miliona evra koje je obezbedio Investicioni okvir za Zapadni Balkan. Projekat sufinansira i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).⁴
- 1.1.3 Projekat sprovodi društvo Koridori Srbije d.o.o. (nosilac projekta) pod okriljem Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Prva deonica auto-puta, od 5,5 km, otvorena je u julu 2023. godine.

1.2 Prigovor

- 1.2.1 Mehanizam za prigovore primio je, 23. avgusta 2024. godine, prigovor u vezi sa projektom od jednog meštana, u ime 155 stanovnika tri sela smeštena na obe strane novoizgrađene prve deonice auto-puta E-80 (podnosioci prigovora). Podnosioci prigovora su zabrinuti zbog negativnih uticaja projekta na njihov pristup poljoprivrednim parcelama i putevima koji povezuju tri sela koja se nalaze s obe strane auto-puta.
- 1.2.2 Na osnovu podnetog prigovora i naknadnih komunikacija i pruženih informacija, Mehanizam za prigovore je rezimirao iznete probleme i navode podnosilaca prigovora kako sledi:
- Pogoršanje pristupa poljoprivrednim parcelama na severnoj strani auto-puta: postojeći prilazni putevi su presečeni auto-putem, što je otežalo pristup poljoprivrednim parcelama.
 - Pogoršanje pristupnog puta domaćinstava iz zaseoka na severoistočnoj strani auto-puta E-80 infrastrukturi i uslugama na južnoj strani auto-puta.
- 1.2.3 Podnosioci prigovora zahtevaju poboljšanje dva segmenta lokalnih puteva kako bi se rešila navedena pitanja.

³ Informacije o projektu dostupne na eib.org: [AUTO-PUT E-80 NIŠ-MERDARE FAZA I](#)

⁴ Veb sajtu EBRD pristupljeno 2. januara 2025. godine: [Auto-put u Srbiji na koridoru 7](#)

2. OBAVLJENI POSLOVI

- 2.1.1 Kada je reč o prigovorima koji se tiču uticaja projekata koje finansira EIB na životnu sredinu i društvo, Mehanizam za prigovore vrši početnu procenu prigovora. Za više informacija o cilju početne procene, videti stranu iii.
- 2.1.2 Tokom početne procene, Mehanizam za prigovore održao je sastanak sa službama EIB i obavio telefonske razgovore sa predstavnicima podnosilaca prigovora i sa nosiocem projekta. Mehanizam za prigovore takođe je preispitao dostupne informacije o projektu i razmenjene imejllove između nosioca projekta i relevantnih službi EIB.
- 2.1.3 Razmotrene su mogućnosti sprovođenja postupka kolaborativnog rešavanja. Imajući u vidu da postoji usklađenost između zahteva podnosilaca prigovora i rešenja koje je razvio nosilac projekta u prvoj polovini 2024. godine, nosilac projekta je smatrao da postupak rešavanja sporova nije odgovarajući način za rešavanje predloženih problema.
- 2.1.4 Stoga je mehanizam za prigovore ocenio mogućnost preispitivanja usklađenosti da bi se razmotrili navodi podnosilaca prigovora i, na osnovu prikupljenih i analiziranih informacija, pripremio ovaj izveštaj o zaključcima.

3. NALAZI/ZAPAŽANJA/ANALIZA

- 3.1.1 Mehanizam za prigovore nalazi da se predmet prigovora odnosi na dve deonice lokalnih puteva čiju rekonstrukciju podnosioci prigovora traže:
- i. **Deonica i:** Stanovnici Gradišta, zapadno od sela Balajnac, suočili su se sa ograničenim pristupom svojim poljoprivrednim parcelama zbog izgradnje auto-puta E-80. Deo puta od tucanika koji su koristili da bi došli do svojih njiva postao je nepraktičan zbog pojave strme kosine koja je, u okviru sprovođenja projekta, formirana uz auto-put. Podnosioci prigovora stoga zahtevaju rekonstrukciju drugog dela zemljanog puta kako bi se omogućio odgovarajući pristup podvožnjaku ispod auto-puta E-80 i njihovim poljoprivrednim parcelama.
 - ii. **Deonica ii:** U okviru realizacije projekta, iznad auto-puta E-80, severoistočno od sela Balajnac izgrađen je i asfaltiran nadvožnjak (most). Podnosioci prigovora su zahtevali da se rekonstruišu i asfaltiraju dve kratke deonice lokalnog puta (433 i 468 metara) koje vode do tog mosta. Te deonice nisu bile asfaltirane pre izgradnje auto-puta i mosta (tj. pre sprovođenja projekta). Podnosioci prigovora su naveli da je stanje te dve deonice puta pogoršano tokom izgradnje auto-puta i mosta (u okviru projekta). Rupe na putu nastale tokom izgradnje projekta navodno je izvođač naknadno popunio tucanikom. U prvobitnom prigovoru koji je dobila EIB, rekonstrukcija puta na ovoj Deonici ii prikazana je kao „*prilika za dalji razvoj i proširenje sela*”.
- 3.1.2 U razgovoru sa predstavnicima nosioca projekta, oni su obavestili Mehanizam za prigovore o sledećem:
- Da su navodi podnosilaca prigovora već izneti nosiocu projekta, u junu 2023. godine. Pitanja su razmotrena, a strane su se dogovorile o rešenju prema kojem bi nosilac projekta rekonstruisao neke delove lokalnih puteva kako bi se poboljšao pristup meštana njihovim zemljišnim parcelama i ublažili negativni društveni uticaji projekta.
 - Nosilac projekta se saglasio da se pozabavi problemima lokalne zajednice, osmisli neophodne korake (projekat i procena troškova) za sprovođenje rešenja i naknadno dostavio dva naloga za dopunske radove kako bi se predloženi radovi na rekonstrukciji pokrili kao deo postojećeg kredita EIB.
 - EIB nije učestvovala u početnim razgovorima između nosioca projekta i zajednice.

Mehanizam za prigovore Grupacije EIB – Izveštaj o zaključcima

- 3.1.3 Tokom prvog sastanka sa Mehanizmom za prigovore, službe EIB su objasnile da je nosilac projekta dostavio dva naloga za dopunske radove u okviru postojećeg kredita EIB da bi se pokrili navedeni radovi na rekonstrukciji lokalnih puteva. Međutim, EIB je obavestila nosioca projekta da troškovi u vezi sa tim radovima nisu prihvatljivi u okviru postojećeg kredita EIB.
- 3.1.4 Nakon dodatnih pojašnjenja koje su podnosioci prigovora i nosilac projekta pružili tokom postupka početne procene, službe EIB i nosilac projekta nastavili su sa ispitivanjem mogućnosti da se neki od radova na rekonstrukciji koje su predložili nosilac projekta i podnosilac prigovora kvalifikuju kao prihvatljivi troškovi u okviru postojećeg kredita EIB.

4. REZULTATI

- 4.1.1 Na osnovu iznetih informacija, Mehanizam za prigovore procenjuje da treba smatrati da se neslaganje u pogledu predmeta prigovora odnosi na prihvatljivost troškova u vezi sa dopunskim radovima za navedenu rekonstrukciju lokalnih puteva u okviru kredita EIB, te da stoga prevazilazi ovlašćenja Mehanizma za prigovore.
- 4.1.2 U vezi sa prigovorom i navodima iznetim u Odeljku 1.2.2, nije utvrđena nijedna neusaglašenost sa važećim standardima zaštite životne sredine i društvenim standardima EIB. Mehanizam za prigovore smatra da nema *prima facie* dokaza nepravilnog postupanja koje bi se moglo pripisati Banci u pogledu pravilnog sprovođenja njenih politika i procedura u vezi sa predmetnim navodima i stoga zaključuje da nije potrebna dalja istraga.
- 4.1.3 U skladu sa tačkom 2.3.3 Procedura Mehanizma za prigovore Grupacije EIB, faza početne procene i prigovor se ovim putem zaključuju izdavanjem ovog izveštaja o zaključcima.

Mehanizam za prigovore Grupacije EIB